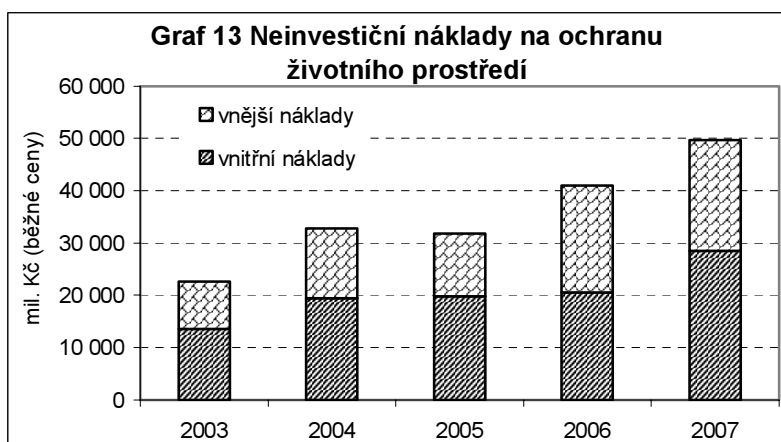

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí

Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí jsou také nazývány běžnými či provozními výdaji a zahrnují mzdové náklady, platby za spotřebu materiálů a energií, za opravy a udržování atd. a platby za služby, u kterých je hlavním účelem prevence, snížení, úpravy nebo likvidace znečištění a znečišťujících látek nebo další degradace životního prostředí, které vycházejí z výrobního procesu podniku. Neinvestiční náklady se dělí na vnitřní a vnější, což je chápáno z pohledu podniku.

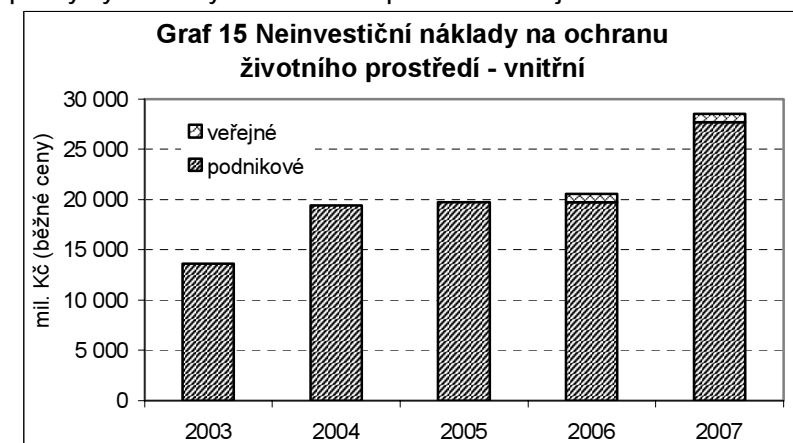
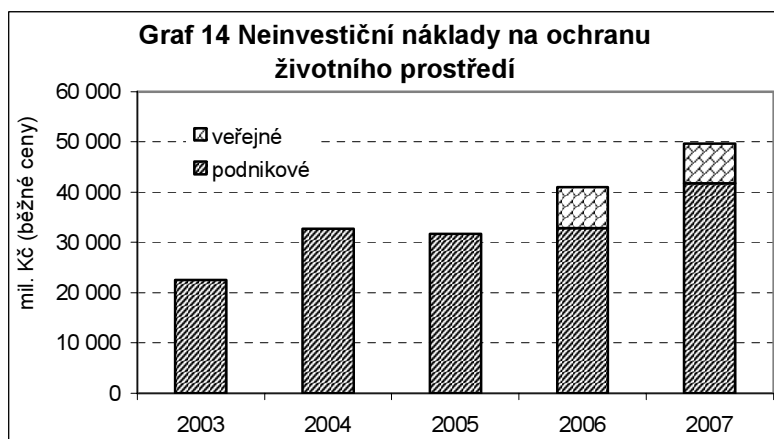

Zjišťování těchto neinvestičních nákladů začalo až zpravidajským rokem 2003 pro podnikový sektor a teprve ve zpravidajském roce 2006 byly tyto údaje získány i od veřejného sektoru. Graf 13 znázorňuje vývoj neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí v rozdělení na vnější a vnitřní neinvestiční náklady.

V prvním roce nového zjišťování neinvestiční náklady mírně přesáhly 20 mld. Kč (běžné ceny) a v následujících dvou letech se ustálily nad 30 mld. Kč (běžné ceny), ale tento nárůst lze nejspíše jednak přisoudit tomu, že rok 2003 byl prvním rokem tohoto statistického zjišťování a respondenti ještě neměli dostatek zkušeností s určením provozních, tedy neinvestičních výdajů a jednak i změně v metodice výběru respondentů⁶. Nárůst v letech 2006 a 2007 lze částečně vysvětlit především zahrnutím veřejného sektoru do tohoto zjišťování, jak je patrné z grafů 14, 15, 16, kde jsou neinvestiční náklady rozděleny z pohledu veřejného a podnikového sektoru a zároveň na vnitřní a vnější neinvestiční náklady. Dělení na veřejný a podnikový sektor je podrobně uvedeno v oddíle o investicích. Nicméně k nárůstu neinvestičních nákladů v roce 2007 také přispěl podnikový sektor, a to značným nárůstem vnitřních neinvestičních nákladů proti roku 2006, což bylo patrně způsobeno zvýšením cen materiálů a hlavně energií, jak je vidět z grafu 17, který znázorňuje podíly vynaložených finančních prostředků na jednotlivé vnitřní neinvestiční náklady.

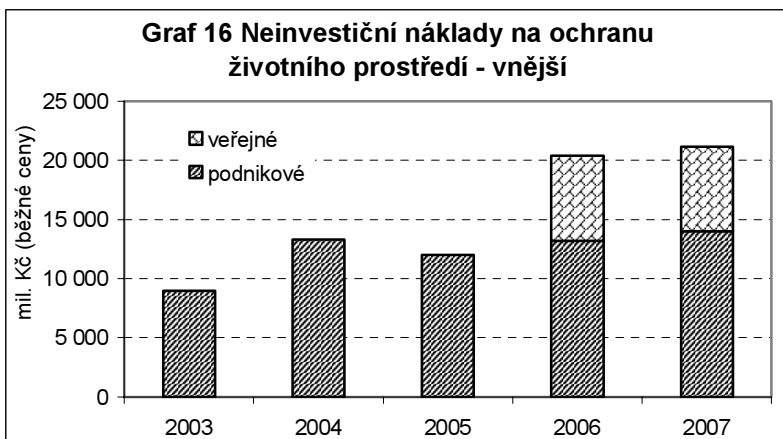
neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí v rozdělení na vnější a vnitřní neinvestiční náklady.

V prvním roce nového zjišťování neinvestiční náklady mírně přesáhly 20 mld. Kč (běžné ceny) a v následujících dvou letech se ustálily nad 30 mld. Kč (běžné ceny), ale tento nárůst lze nejspíše jednak přisoudit tomu, že rok 2003 byl prvním rokem tohoto statistického zjišťování a respondenti ještě neměli dostatek zkušeností s určením provozních, tedy neinvestičních výdajů a jednak i změně v metodice výběru respondentů⁶. Nárůst v letech 2006 a 2007 lze částečně vysvětlit především zahrnutím veřejného sektoru do tohoto zjišťování, jak je patrné z grafů 14, 15, 16, kde jsou neinvestiční náklady rozděleny z pohledu veřejného a podnikového sektoru a zároveň na vnitřní a vnější neinvestiční náklady. Dělení na veřejný a podnikový sektor je podrobně uvedeno v oddíle o investicích. Nicméně k nárůstu neinvestičních nákladů v roce 2007 také přispěl podnikový sektor, a to značným nárůstem vnitřních neinvestičních nákladů proti roku 2006, což bylo patrně způsobeno zvýšením cen materiálů a hlavně energií, jak je vidět z grafu 17, který znázorňuje podíly vynaložených finančních prostředků na jednotlivé vnitřní neinvestiční náklady.

Vnitřní neinvestiční náklady představovaly v průběhu let 2003 až 2006 přibližně 60 % celkových neinvestičních nákladů, což znamená, že větší část vynaložených prostředků souvisejících s ochranou životního prostředí byla prováděna v rámci zpravidajských jednotek, tj. ve vlastní režii. Zbývajících přibližně 40 % prostředků bylo vynaloženo především na nákup služeb na ochranu životního prostředí, tj. ochrana životního prostředí byla prováděna dodavatelsky.

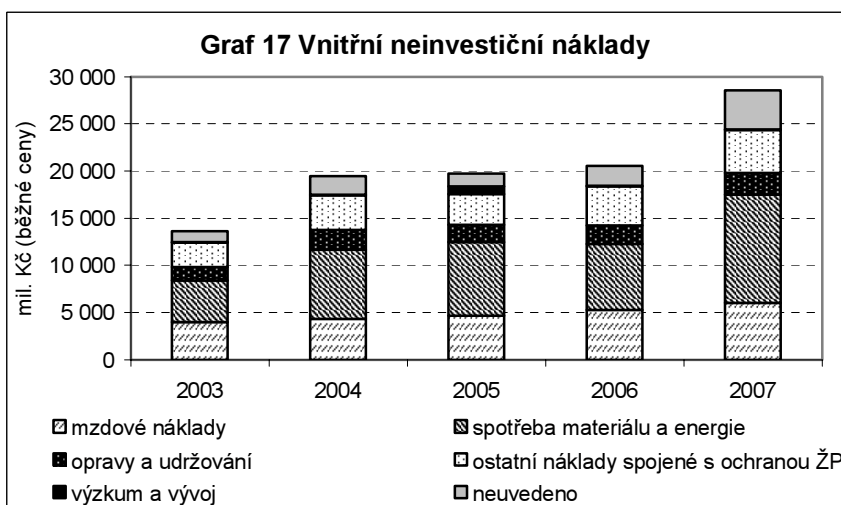
⁶ V roce 2003 dotazovány podniky s počtem zaměstnanců 50 a více, od roku 2004 podniky s 20 a více zaměstnanci.

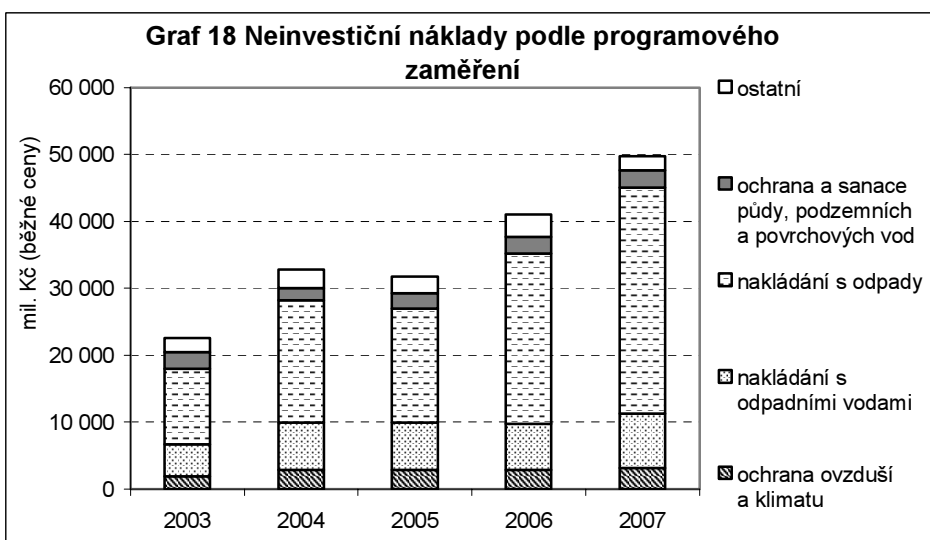
Z grafů je zároveň dobře patrné, že u veřejného sektoru neinvestiční náklady spočívají především v nákupu služeb na ochranu životního prostředí, zatímco podnikový sektor zajišťuje velkou část neinvestičních nákladů spojených s ochranou životního prostředí ve vlastní režii.

Největší objem vnitřních neinvestičních nákladů byl vynaložen na spotřebu materiálu a energií (celkem za roky 2003 až 2007 38 mlrd. Kč – běžné ceny, tj. 37 % vnitřních neinvestičních nákladů v tomto

období) a na mzdové prostředky (24 mlrd. Kč – běžné ceny, 24 %). Zatímco nárůst mzdových nákladů je velice pozvolný, ve vývoji spotřeby materiálu a energií jsou značné výkyvy, které jsou také patrně ovlivňovány změnami cen v jednotlivých rocích. Značně také narostlo v roce 2007 proti předchozím rokům procento nezařazených vnitřních nákladů (non response), kdy respondenti neuvedli zařazení 14 % vnitřních nákladů, zatímco v ostatních letech to bylo maximálně do 10 %.

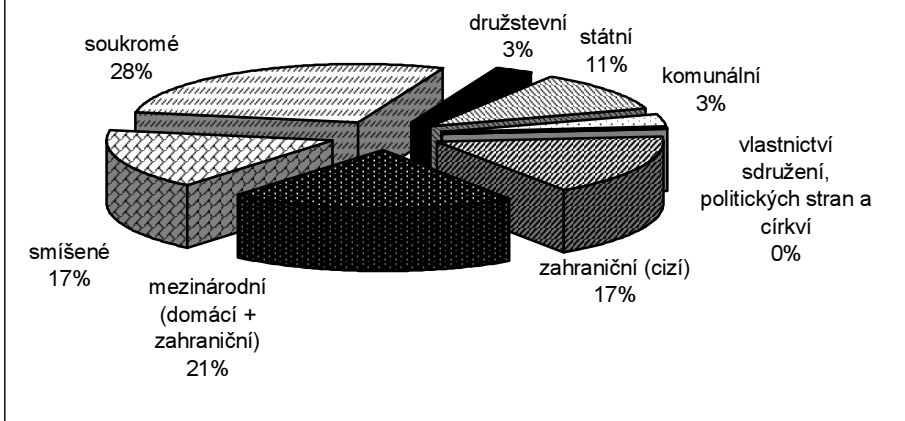
Z hlediska programového zaměření bylo úhrnem nejvíce prostředků za všechny sledované roky (2003 až 2007, běžné ceny) věnováno na nakládání s odpady (60 %), následovalo nakládání s odpadními vodami (20 %) a to přibližně ve stejném poměru u vnějších i vnitřních neinvestičních nákladů.

V grafu 18 jsou znázorněny neinvestiční náklady celkem (vnější i vnitřní) v letech 2003 až 2007 podle jednotlivých programových zaměření ochrany životního prostředí. Zcela jednoznačně je nejvíce finančních prostředků vkládáno do oblasti nakládání s odpady a tento trend měl ve sledovaných letech značně vzestupnou tendenci, kdy v roce 2007 bylo do nakládání s odpady investováno

68 % veškerých prostředků vynaložených na neinvestiční náklady, zatímco v roce 2003 to bylo 50 %. Obdobné podíly byly investovány jak do vnitřních, tak i do vnějších neinvestičních nákladů.

Graf 19 Neinvestiční náklady podle druhu vlastnictví v letech 2003 až 2007

Podle druhu vlastnictví bylo nejvyšší procento neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí úhrnem za roky 2003 až 2007 financováno podniky v soukromém vlastnictví, které byly následovány podniky v mezinárodním, zahraničním a smíšeném vlastnictví (metodika druhů vlastnictví – kapitola o investicích). Podíl podniků v zahraničním vlastnictví na financování neinvestičních nákladů na ochranu životního prostředí v letech 2003 až 2007 značně

vzrostl, ze 17 % v roce 2003 na 29 % v roce 2007. Největší objem těchto nákladů vykázaly podniky, které se zabývají odstraňováním odpadních vod a odpadů, čištěním města, sanačními a podobnými činnostmi, tedy specializovaní producenti služeb na ochranu životního prostředí, jejichž zakladatelem byla zahraniční osoba.

Podle odvětví ekonomické činnosti podniku je na neinvestiční náklady nejvíce finančních prostředků vynakládáno zpracovatelským průmyslem (v úhrnu za roky 2003 až 2007 41 %). Podniky, které se zabývají odstraňováním odpadních vod a odpadů, čištěním města, sanačními a podobnými činnostmi, se podílely na celkových neinvestičních nákladech na ochranu životního prostředí ve sledovaném období 26 %. Nezanedbatelný příspěvek k celkové hodnotě neinvestičních nákladů měly i ekonomické subjekty, které podnikají v odvětví výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepelné energie a v letech 2006 a 2007 značně přispěla k neinvestičním výdajům na ochranu životního prostředí i veřejná správa.

Graf 20 Neinvestiční náklady podle OKEČ v roce 2007

